

ÉN VAGYOK A JÓ PÁSZTOR

P. Barsi Balázs ofm. konferencia beszéde

Krisztusban Kedves Testvéreim!

A jó Pásztorról szóló evangéliumi részletet hallgatva állandóan kísért bennünket keresztényeket az "idill". Talán már a katakombai festészet óta, ahol ragyogó római ifjú képeben maga az Úr Jézus veszi vállára szeretett báránykáját, mi pedig a 22. zsolnárt, mint pasztorálét énekeljük:

"Az Úr az én pásztorom, nincsen hiányom semmiben, zöldelő réteken ad helyet nekem.

Csendes folyóvizek mellett nevelt föl engem, fölödítette az én lelkemet."

Igaz, az Istenben megnyugodott lélek, aki teljesen rábízta magát lelkének püspökére és pásztorára, Krisztusra, megízlel valamit az örök békeességből. Mégis, hogyha figyelmesen végigolvassuk ezt az evangéliumi szakaszt, meg ha tovább énekeljük a 22. zsolnárt, akkor szinte rémület fog el bennünket. A farkas elragadja és szétkergeti a nyáját. A jó Pásztor az életét kell adnia juhaiért, hogy megmentse őket, mert itt ebben az életben a halál sötét völgyében járunk, ahol jelen van a rossz.

Testvéreim, meglepő, hogy amikor az Úr Jézus az Egyházzal beszél, akkor mindig negatív képeket használ. Gondolatok csak a viharba került csónakra, amelyet majd eltemetnek a hullámok. Ez az Egyház! Vagy, amikor a tanítványai jövőjéről szól, az üldözéseket említi, sőt a világ gyűlöletét: "Mindenek előtt gyűlöletesek lesztek az én nevemért". Amikor Péternek átadja a főhatalmat, arról beszél, hogy: - A pokol kapui sem vesznek erőt egyházán. - A pokol kapui rettenetes erőt jelentenek. Most pedig farkasról beszél, amely szétkergeti a nyáját, egyeseket pedig széttép.

A Jelenések könyve ezt a farkast tűzvörös sárkánynak, ösklgyónak nevezi. Mindezek képek. A valóság az Isten ellen föllázadt szellem, az ördög. S mindez még nem elég, a farkasok nemcsak kívülről támadják az Egyházat, a nyáját, hanem báránybőrbe is tudnak öltözni, hogy belülről bomlasszák. Bérések is vannak Isten Egyházában, akik életüket nem adják a nyájért, hanem a nyájából élnek, holott a nyáj egyetlen pásztorra az életét adta ezért a nyájért. Mindezekből nyilvánvaló, testvéreim, hogy az Egyház a világ legfenyegetettebb, legtámadottabb, legtörékenyebb emberi csoportosulása. Ha az Egyház ezt elfelejti számba venni, valóban a veszébe rohan.

Az Egyházba belépni azt is jelenti, hogy belépek az emberi gyöngöcség világába. Olyan csoportosulásba, ahol alapvetően fölszínre jön, ami mindenütt másutt el van rejtve, az ember rettenetes fenyegetettsége. Az Egyház nem az erősek, hanem a gyöngöcs gyülekezete. De az erősek, akik másutt vannak, mind ónámítók és hazugságban, felszínen élnek. Látszatokban és illúziókban és a pillanatnak szolgálnak. Nem veszik észre azt, hogy az alvilág szája tátva áll napjaik végén. De nemcsak úgy mutatja be Krisztus az Egyházat, mint a fenyegetett közösséget, hanem meg is mondja ki az, aki fenyegeti: A gonosz szellem, akinek irigysége által jött a világra a halál, aki minden ember veszét akarja. Az Úr Jézus szenvedéstörténete mögött is ő van. Ha figyelmesen olvassuk az újszövetségi Szentírást, a küzdelem a sátán és Krisztus között megy. Csak emberek is belesodródhatnak. Ugyanígy az Egyház történelme is szakadatlan küzdelem a személyes gonosszal és az Egyház csak annyiban győz, amennyiben Krisztushoz, a főhöz tartozik. Mi is csak akkor győzünk, ha szorosan belekapaszkozunk a jó Pásztorba.

Az Egyház pontosan azért ilyen fenyegetett közösség, mert a megmenekülés, az üdvösség útjára lépett. Az Egyház minden kisebb csoportja is fenyegetett, pokoli erőktől támadott közösség. És itt érünk el hétköznapiaink valóságába. Az a plébánia-közösség, az a szerzetes-család, az az ifjúsági lelkeségi csoport, az a hívő család, amely nem pokolian támadott közösség, nem az Egyház tagja.

Mindezek a csoportosulások valójában abban az állapotban vannak, hogy a farkas, a sátán elragadhatja és szétkergetheti őket. Ez reális lehetőség. Ha az ember belenő egy rend életébe, vagy több felelősséget vállal egy plébánia életében, szinte megrémül, látva, hogy az Egyháznak ez a része alig létezik. Örjítő fenyegetettségben van! Ez alapvető tapasztalat. Nem lehet, hogy annyira vak legyen valaki, hogy ezt ne lássa. Ha valakinek megadatott a helyes látás az Egyházban, vagyis, hogy úgy lássa az Egyházat és a helyi közösséget, amint van, annak szeme elé rettenetes látvány tárul, a teljes fölbomlás és széthúzás képe.

Az Egyház az a gyülekezet, amely végveszélyben van, amely éppencsak hogy létezik. Nem arra gondolok, hogy kevés a pap, a plébániákat össze kell vonni, hogy nincs elég hitoktatónk, nincs megszervezve az evangelizáció. Nem erről van szó! Ezt mind meg kell tenni. Ez még mindig az Egyház életének valamiképpen csak a felülete. De ha beletekintünk a lelkünkbe! Micsoda bizonytalanságok, alkudozások,

árulások, képmutatóan vállalt kettős élet! Mennyi evilágiasság és romlottság lakik bennünk! Mennyi az elképesztő hatalmi torzsalkodás az Egyház berkeiben! Mintha vezérürük örült csatározását látnám, amibe a kicsik belepűsztolnak. Felmérhetetlen ronc-szólásokat végez egy rend, egy család, egy plébánia, egy püspökség életében az "invidia sacerdotalis" (amelyet nem szoktunk magyarra lefordítani): a papi irigység. Milyen rettenetes örvényeket nyit meg a bizalmatlanság egymás iránt és a hideg, számító politizálás.

S hogyha mindez nagytánságnak tűnne, akkor nézzünk újra csak önmagunkba. Az Egyháznak abba a kicsi világába, amely mi vagyunk! Milyen esendő árva lélek vagyok. A létezés végtelen óceánján viharba került kicsi csónak. Emberi életemet milyen nagy zűrzavar fenyegeti. Ezt csak akkor nem látod, hogyha külső zajt csapsz magad körül, de ha elcsöndesedsz, akkor eléd táru! a nyilvánvaló elmezavar lehetősége, a teljes erkölcsi fölbomlás veszélye, az egyetemes széthullás, a végső elhagyatottság örvényei.

De pontosan az Egyháznak ezt az állapotát sejtve, a helyi közösségben bebizonyított tényként látva, a saját életemben megfiapaszta! olvashatom csak tovább az Evangéliumot és ekkor, és csakis ekkor lesz számomra az igazán örömhír. A Szentlélek jelenlétének az első jele nem biztos, hogy béke és öröm. Egy ideig igen, de ezután a Szentlélek rávilágít a rosszra. Főlnyitja a szemünket.

Csak a hitben kezdjük látni, hogy milyen az a szakadék, amelyből minket kiment Krisztus, mert már a szabadulás sodrásába kerültünk. Aki sodródik, az nem tud reflektálni. Elfoghatja rémület, de azután át is adhatja magát a sodródásnak és nem fél többé. S mivel biológiai élete még nem jutott kátyúba, érzékei jól működnek, ez a nagy sodródás a bűn felé egyáltalán nem tűnik tragédiának. Csak aki a szabadulás sodrásába került, az rendelkezik azzal a távlatlással, hogy beletekintsen egy pillantással az örvénybe, az alatta megnyílt seolba, az alvilágba. Egy horgászegyesület, vagy egy jótékonykodó humanitárius klub tagjaként, egy jól működő bűnbanda egyedeként nem látjuk az elveszettség mélységeit. A felületesség, illetve a lefelé történő sodródás nem teszi lehetővé, hogy helyesen lássunk.

A sodródás a pokol örvényeiben egyúttal kábítás és elaltatás is. De amikor az üdvösség kezd megragadni, amikor már kezd engem a sötétség hatalmából kiszabadítani Krisztus, egyre jobban látom azt a mélységet, amelyből kiszabadít, és egyre jobban józanodok, egyre jobban felébredek. Van Krisztus Egyházában olyan rettenetes sívárság-érzés és elveszettség-érzés, amely jó, mert a valóság megpillantásából ered. S ez a valóság rémülettel tölt el. Ilyenkor kell mondanom a zsoltárossal:

"Inkább lakozom az Úr házában küszöbén,
mint a bűnösök hajlékában."

Nem biztos, hogy a lelkiélet fokozatos békesség és boldogság. Kell, hogy benne legyen ez a rémület attól a mélységtől amibe zuhantam, vagy zuhanhattam volna. Az Egyházban olyan nyilvánvaló világosság ragyog, amely átvilágítja a szíveket és a veséket, és arra az alapvető helyzetre világít rá, amelyben az emberiség minden tagja benne van, amióta Ádám vétkezett, amióta személyesen is bűnököt követett el. Ha az Egyház hajójában vagy saját lelked csónakjában nem látod a végveszély lehetőségét, hogy elragadhat a farkas, hogy szétkergetheti az egész nyáját, akkor nem látsz jól. Nem Jézus szemével nézed az Egyházat. Akkor hazugságban élsz és másokat is becsapsz! Az Egyház az emberi élet paradigmája. Az a hely, ahol az ember helyesen látja a helyzetét. Másutt mindenütt kábítás megy. Az Egyház olyan világosság, ragyogás, amely pokoli mélységeket tár szemed elé. Örvényeket! Persze mindez fecsegés annak, aki nem veszi komolyan a hitét.

Az alaphelyzet a végső fenyegetettség. Bármilyen cimen ezt letagadod, vagy átfested, vagy nem mered vállalni, sose fogod megérteni se az Egyházat, se az Evangéliumot, se Önmagadat. S talán éppen ez az igazi veszély! Mert látni a veszélyt, amelyből valaki kiment, már maga a szabadulás! Ha nem látom azt, hogy miből ragadott ki Krisztus, hogy Ő nem evilági életünket akarta egy kicsivel jobbá tenni, hanem az örök kárhozattal veszélyétől akart megszabadítani, akkor a hitem értelmetlen. A hitetlen ember nem hisz a kárhozatban. A hit először tehát mélységet nyit meg alattam.

Ma, amikor a búzaszentelés alkalmával énekeltük a Mindenszentek litániáját, (amelyet sajnos egyre kevesebbet énekelünk) elemi erővel megragadta a lelkemet az Egyháznak ez a kiáltása: "Az örök haláltól, ments meg Uram minket!" Ne a sikertelenségtől, ne a betegségtől, **AZ ÖRÖK HALÁLTÓL, MENTS MEG URAM MINKET!** Ha te ezt így még soha nem kiáltottad, akkor Jézus minden szava elmegy a szíved mellett. Akkor azt hiszed, fakultatív az Úr követése. De, ha egyszer a lelked mélyéből kiáltottad az Egyházzal: Az örök haláltól, ments meg Uram minket, akkor az Úr Jézus szavai, az Egyház parancsai nem megszavazásra, vagy megértésre váró információk, hanem vakon követendő, abszolút és egyetlen út a megmenekülésre. Nem azért adta Krisztus a KINYILATKOZTATÁST, hogy megértsem, hanem hogy megtegyem. Egy örvény fölé nem azért épített nekem hidat, hogy a hidat vizsgálgassam, hanem, hogy átmenjek rajta. Ez a kinyilatkoztatás legalapvetőbb funkciója. A vallási teadélutánok semmire sem valók.

Mehetsz egyik csoportból a másikba. Falhatod a könyveket, amíg az Úr utasításait - ha a szíved bele is szakad - nem teszed meg, addig nem tudod miről van szó és fölhasználod az Egyházat, a liturgiát arra, hogy egyszerűen ámsd magadat.

Az Isten Fia nem hiába halt meg értünk. Alapvető apostoli tanítás, hogy azért halt meg, hogy kiragadjon minket a sötétség hatalmából. Nem azért, hogy jobb politikai, társadalmi rendünk legyen. Ez a mi dolgunk! Nem azért, hogy itt a földön sok gyógyulás legyen! Ezek csak jelek lehetnek! Az Ő legalapvetőbb művét utasítja vissza a keresztény, ha lelkében még nem szakadt föl, mintegy utolsó kiáltás: "Az örök haláltól, ments meg Uram minket!"

"Életemet adom juhaimért." Miért? Miért kellett Jézusnak meghalnia? Meghalnia? Ez kevés, a Hiszekegyben többet mondunk: "Szálla alá poklokra." Rossz fordítás, mert itt nem a poklóról, hanem seolról van szó. Hiszen kárhozottak nincsenek Krisztusig. Krisztus tehát nemcsak úgy halt meg, ahogy mi mindannyian meghalunk, hanem lezuhant a létezés legmélyére. Oda, ahová az Istentől elszakadt ember jut, mert a jó Pásztor utána megy bárányainak. Mindegyikünknek! Ez Nagyszombat titka. Félelmetes! "Szálla alá poklokra!" Nem szakadéka meg, a bégető kis báránykáért, ahol egy-két tövis megszúrja a kezét, aztán megsimogatja és a vállára veszi. Nem! Krisztus a halálnak halálával halt meg. Hogy ne legyen olyan hely az ember számára, amely Istentől távol van. A halál utolsó pontja, az Istentől legtávolabb eső pontja a létezésnek, a teljes magány. Ide ebbe a börtönbe szállt le Krisztus. A személyes lét arra való, hogy egy másik személlyel lépjek kapcsolatba. Az "én" csak a "te" által létezik. Az abszolút magány maga a kárhozat. Ádám ebbe a magányba zuhant bele. Mert ezt választotta önmagának és most ide száll le hozzá a jó Pásztor. Ez Nagyszombat titka. Megérteni nem lehet, csak elfogadni, nézve az ikonokat, amelyen egy sötét barlangba száll le Krisztus és megragadja Ádám kezét és húzza ki. A nagyszombati ősi prédikáció azt a képet állítja elénk: Az Úr leszállt az alvilágba. Miféle dolog ez? Nagy a csend ma a földön: nagy a csend és a magány mostantól fogva. Megrendült a föld és megnyugodott, mert Isten a testben elaludt és fölbresztette a régtől alvókat. Meghalt az Isten a testben és felbresztette az alvilágot. Először a szülőhöz ment, hogy az alvó juhot megkeresse. A sötétben és a halál árnyékában ülőket mindenképpen meg akarja látogatni. A fogságba jutott Ádámmal és a vele fogságba jutott Évához mindenképpen elmegy az Isten és az ő Fia, hogy kiszabadítsa kinjaiból. Belépett hozzájuk Isten, a kereszt győzelmes fegyvereit markolva. Mikor aztán őt Ádám, az elsőszülött meglátta, döbbenten verte mellét, mindenkinek odakiáltotta: "Az én Uram legyen veletek!" Krisztus pedig felelően mondá Ádámnak: "És a te lelkeddel!" Megragadván aztán a kezét ébresztgette mondván: "Kelj föl, te alvó! Kelj föl halottaidból! És fölragyog neked Krisztus." Én vagyok a te Istened, ki fiad lettem éretted! Éretted és ezekért, kiknek tőled kellett születniük. Most pedig mondom neked és hátalommal parancsolom mindazoknak, akik bilincsekben vannak: "Világosodjatok meg!", és a szendergőknek: "Keljetek fel!" Parancsolom neked: "Indulj te alvó, mert nem azért alkottalak téged, hogy az alvilág legyőzőn és fogva tartson. Kelj föl, kezem alkotása! Kelj föl, képmásom, ki arcom vonásait viseled. Kelj föl! Menjünk innen, mert te bennem, én pedig benned egyetlen és osztatlan személy vagyunk. Én, a te Istened éretted lettem fiaddá. Én, az Úr, éretted vettem föl a szolgálai alakot. Én, aki az egek fölött vagyok, éretted jöttem a földre és a föld alá szálltam. Ő ember! Érted lettem mintegy ember a holtak közül, mint akinek nincs segítsége. Éretted mentem a Getszemáni kertbe, hol a zsidók kezébe adtak, és keresztre feszítettek. Nézd csak a köpéseket az arcomon. Éretted vettem magamra, hogy eredeti állapotodba visszahelyezzelek téged. Nézzed arcomon az ütések helyét, én ezeket vállaltam, hogy helyrehozzam az én képmásomra a te megromlott szépséged. Nézd csak hátamon az ostorcsapások okozta sebeket, én ezeket vállaltam, hogy levegyem bűneid terhét, mely hátadra tétetett. Nézd csak a szögeket! Jól a fához erősítették kezeimet éretted, ki ahhoz a bizonyos fához bűnösen nyújtottad ki kezeidet. Elaludtam a kereszten és a lándzsa behatolt oldalamba. Éretted, ki elaludtál a Paradicsomkertben és oldaladból vétetted elő Éva. Az én oldalam gyógyította meg oldalad fájdalmát. Az én álmom hoz ki téged az alvilág álmából. Az én lándzsám tartja féken a lándzsát, mely ellened fordult. Rajta, menjünk el innen! Kivonszolt téged az Ellenség az Éden földjéről, én pedig már nem a Paradicsomkertbe, hanem a menyeyi trónra helyezlek téged. Eltiltott téged az Élet előképes fájától, de én, aki maga az élet vagyok, eggyé lettem teveled. Kerubokat állítottam, hogy ők szolgáljanak neked, kik egy darabig őriztek téged. Most pedig azt akarom, hogy a kerubok, mint Istenhez illik, hódoljanak neked. Elkészült a kerubos trón, vár rád az égi hintó, vár a nászágy, készen a lakoma, az örök hajlékok és a feldíszített lakások. Megnyitlak a kincseskamrák, a világ kezdete óta neked készített mennyország."

Ezek az ősi prédikációk, ezek a képek nem kifejtik, hanem elénk állítják képekben és logikailag földolgozhatatlan módon azt a titkot, hogy hová is ment el a jó Pásztor az ő bárányáért. Elment oda, ahova a halálban a legmélyebbre zuhanhatok, hogy ott legyen az én életem. Csodálatos kifejezéssel, az utolsó

áldozást úgy hívjuk, "Szent Útravaló". Végig velem fog jönni. A halálban egy pillanatra sem leszek nélküle. S amikor a halál legvégső pontjához jutok, a végtelen magányhoz, az elhagyatottsághoz, ott találom az én Megváltómat.

"Életem adom juhaimért." Ő így adta az életét. Így mi életünket nem tudjuk egymásért adni. Mégis az apostoli egyház egyetlen erkölcsi törvénye: "Akkor nekünk is életünket kell adnunk testvéreinkért." A magunk módján. Ne úgy vegyük el tőlem az életemet, hanem én adjam oda szabadon. Ekkor lépek be Krisztus megváltásának teljes világába. A kereszténység nem egyetem, élet! Megmagyarázni nem lehet az életet. Élni kell! Nem okvetlenül úgy kell adni életedet testvéreidért, hogy meghalsz értük. Lehet, de ez Isten különös kegyelme lenne. Hanem úgy, hogy élsz értük. Akkor lesz hivatássá egy élet, ha teljesen odaadja magát másoknak Krisztus miatt, Krisztusban, mert egyébként nem is lehet odaadni magunkat másoknak. Minden emberi helyzet, minden életállapot igazi hivatás lehet. És egy papi élet sem hivatás, ha az ember nem adja oda magát, mert ha a jó Pásztornak egyetlen hivatása van, amelyet az Atyától kapott, hogy odaadja az életét, akkor nekünk is ez lehet a hivatásunk.

Testvéreim, most nagyon egyszerű és konkrét leszek. Régen és még most is előfordul, hogy szerzetes házakban olyan portás van, aki a portán szentté lesz. Budapesten is az egyik női rendben ilyen portás volt. Annak a nővérem az éjszakai és nappaljai is szolgálatban teltek el. Nem kellett helyettesítés, nem hisztériázott, nem nyafogta tele a házat, nem kért nagyobb fizetést. Egy életen át keresztre feszített portásnő volt. Testvéreim, ilyen ma alig van, vagy egyáltalán nincs. Amikor az életnek egy kis szelétet valaki hűsögesen szolgálja egy családban, vagy egy rendben, az odaadta az életét. Amikor laikus testvérek (vagy később a kommunizmusban nővérek) dolgoztak a konyhán, életüket adták testvéreikért. Most a szemünket is kilopják egyes egyházi intézményekben egyes alkalmazottak. Vagy az még rosszabb, hogy jön egy hölgy, ő ingyen dolgozik. Köszönmő széken, ez túl sokba fog kerülni. Először csak azt lopja, amit vinni lehet a konyhán, utána a nyersanyagot is. Nincs ember, akiben meg lehet bízni! Sehol az életben! Elméleteket ne gyártsunk! A szentség ez: rám bíztak egy kicsi területet, lehet, hogy egy portát, lehet, hogy a kertet, lehet, hogy egy egyházközséget, lehet, hogy három novíciát, és én egészen odaadom az életemet. Ez a terület gondozva van! Nincs többé magánélet! Teljes halál ez! Ahogy Chambers mondja: ez a "fehér halál". Igen! Ilyen hivatások kellenének mindenhová, pl. az iskolákba. Ma vannak leérettségizett fiatalok, akik nem tudnak olvasni, nem tudnak számolni! Micsoda lelke van ennek a tanítónak, hogy föl meri venni a fizetését! De láthatunk olyan tanítókat, pedagógusokat, láttunk olyan kántor tanítókat, akik az életüket adták testvéreikért. Ez a szentség, a többi szócséplés és önámítás és a lelkek megrohasztása! Nem órákig kell beszélni papokkal lelki ügyekről. Ez nem lelki élet! Ez lelki szerelmeskedés! Lelki nyalakodás! Szent Ferenc azt mondta: Mi úgyeh lehet egy kisebb testvéremek egy nővel? Csak az, hogy penitenciát adjon neki! Nagyon felül kell vizsgálni az életünket, vajon hivatásként éljük-e azt, amit az Istentől kaptam. Az is lehet, hogy tényleg mindent megteszünk, de uralkodási vágyból: az áldozatos anya uralja a családot, az áldozatos szerzetes uralja a rendet, hisztériával: Ha nem lesz ez! Ha nem lesz az! Jézus nem így tett. Nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem Ő szolgál ki minket. Testvérek, Istennek átadjuk magunkat, de csakis azon körülmények között és azoknak az embereknek, akiket rámbizott konkrétan. És ezután mondj le minden karrierről, nincs változás, most itt meghalsz. Rámegy az életed! De ha ezt megteszed, Hűsvét békéjét megízleled. Akkora békességet, amelyet a világ nem adhat. Akkor rálépsz a szentség útjára, amely nagyon egyszerű. A keresztény szentség naturalista. Abban áll, hogyha rám van bízva a templom, akkor pontosan kinyitom, ragyogóra kitakarítom. Ez lesz az életem. Amíg élek, addig ragyogni fog! Ez a szentség! Ami ez alatt van, az önzés! Az nem odaadás. S mégegy, nem úgy mint rabszolga, nem úgy, mint akitől elveszik az életét. Ez nem Krisztus szelleme, hanem mint aki maga adja oda, mert mi is elmondhatjuk, hogy hatalmunk van odaadni az életünket. Ez a legnagyobb hatalom! S nem kell hozzátennünk, hogy hatalmunk van vissza is venni, mert tudjuk hogy az odaadott élet Isten kezében van, aki maga a végtelen élet és szeretet.

Amen.

Aki az utolsó előadást is meg szeretné kapni, juttasson el egy saját magának megcímzett, felbélyegzett borítékot vasárnap este a terjesztőnek!